

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: *FRPS/321/2011/Pan.*

A Független Rendészeti Panasztestület

378/2011. (XII. 20.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **I. r. panaszos és II. r. panaszos**¹ 2011. június 12-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2011. december 20-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs

Indokolás

A I. r. panaszos és II. r. panaszos közös panaszbeadványát 2011. június 12-én elektronikus úton terjesztette elő, amelyben az I. r. panaszossal szemben 2011. június 10-én végrehajtott rendőri intézkedéseket és az ügyeletes tisztnek a II. r. panaszossal szemben tanúsított magatartását kifogásolták, és kérték, hogy ügyüket a Testület vizsgálja ki.

I.

A 12 éves I. r. panaszost 2011. június 7-én a játszótéren két fiatalkorú személy megfélemlítette, és játékát eltulajdonította, ezért a panaszos édesanyja, a II. r. panaszos feljelentést tett. 2011. június 10-én az I. r. panaszos felismerte az egyik feltételezett elkövetőt a házuk előtti téren, ezért a II. r. panaszos megkérte az I. r. panaszos különélő édesapját, hogy menjen a helyszínre. A felismert elkövetőt a férfi kérdőre vonta, és értesítették a rendőrséget.

A II. r. panaszos tájékoztatta a kikerkező járőröket a történetekről és azok előzményeiről. Közben a feltételezett elkövető rokonai is megérkeztek a helyszínre, és a rendőrökkel

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

félrevonulva hosszasan beszélgettek. Ezek után a rendőrök azt mondták a II. r. panaszosnak és volt férjének, hogy be kell menniük a rendőrségre.

Mivel hűvös lett, a II. r. panaszos kérte a rendőröket, hogy tegyék lehetővé, hogy a gyermeke (az I. r. panaszos) melegebb ruhát vehessen fel, illetve mivel az I. r. panaszos édesapjánál nem voltak nála az okmányai, jelezték, hogy neki is haza kellett mennie. A rendőrök azt mondták, hogy azt nem lehet, majd további kérésre végül hazakísérték az I. r. és a II. r. panaszost, hogy meleg ruhát vehessenek magukhoz, és az I. r. panaszos édesapját is az irataiért.

Miután a II. r. panaszos az I. r. panaszost átöltöztette, el akartak indulni a rendőrökkel, az egyik rendőr azonban azt mondta, hogy a II. r. panaszos nem mehet. Utóbbi hiába kérte, hogy a gyermekével mehessen, az eljáró rendőr arra hivatkozva utasította el a kérését, hogy az ügyeletes tiszt csak két ember – az I. r. panaszos és az édesapa – beszállítását kérte.

Így a II. r. panaszos tehetetlenül nézte végig, ahogy elviszik tőle síró, kétségbe esett fiát, az I. r. panaszost. Azonnal utánuk sietett, de a rendőrségre érve a kapus nem akarta beengedni a fiához és annak édesapjához. Ekkor a II. r. panaszos szólt az éppen arra járó ügyeletesnek, aki azt mondta neki, hogy felesleges bemennie az előállítottakhoz, az I. r. panaszos édesapját már így is hátra kellett volna vinni. A II. r. panaszos nem értette, hogy ez mit jelent, de nem is igazán törődött vele. Közölte ugyanakkor az ügyeletesel, hogy ha nem engedi be, akkor azonnal engedje el a fiát, akit – mint az egyetlen törvényes képviselője – haza szeretne vinni. Az ügyeletes tiszt tájékoztatta, hogy ezt a II. r. panaszos megteheti, majd távozott.

A panaszosok beadványuk szerint tudni szeretnék, hogy az I. r. panaszost milyen alapon „hurcolták meg” és szállították be őt a rendőrkapitányságra, milyen okból tagadták meg a II. r. panaszostól azt, hogy az I. r. panaszost a rendőrségre elkísérje, és ott miért nem akarták őt beengedni a II. r. panaszoshoz.

A panaszosok tiltakoztak az ellen, hogy a Testület a panaszt kivizsgálásra az intézkedést fogantató rendőri szerv vezetőjéhez tegye át.

II.

A panasz kivizsgálása során – a tényállás pontosabb megismerése érdekében – a Testület felvilágosítás-kéréssel fordult az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőr-főkapitánysághoz, és kérte, hogy az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, illetve a megkeresésben szereplő konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját küldjék meg a Testületnek.

A rendőrség a Testület felvilágosítás-kérésére az alábbi iratokat bocsátotta rendelkezésre.

1) W. N. r. őrnagy 2011. július 13-án kelt jelentésében előadta, hogy 2011. június 10-én 8 órától 2011. június 11-én 8 óráig ügyeletes tiszti szolgálatot látott el. Szolgálatára bejelentés érkezett arról, hogy Budapest XV. Kerület, K. park 34. szám alatt egy férfi bántalmazott egy gyermeket. A kitérő járőr a helyszínen fogantatózott előzetes intézkedéseket. Az intézkedés kezdete 18 óra 20 perc, befejezése 19 óra 10 volt. A rendelkezésre álló adatok alapján R. Z. a játszótéren, a fia (az I. r. panaszos) jelenlétében bántalmazta egy másik szülő gyermekét, mivel a fia szólt neki, hogy látta a másik gyermeket játszani azzal a játékkal, amit korábban tőle vettek el. Az édesapa lement a játszótérre, ahol

kérdőre vonta és bántalmazta, továbbá trágár szavakkal illette a gyermeket.

A kiérkező járőrök a helyszínen az ügyeletes utasításának megfelelően megpróbálták tisztázni a tényállást, ami nem volt egyértelmű, mivel nagy volt a jövésmenés, az intézkedés során folyamatosan megjelentek ugyanis a helyszínen a bántalmazott gyermek további rokonai, akik indulatosan követelték a rendőri intézkedést, és az elkövető felelősségre vonását. Elmondásuk szerint hazugság az, hogy az ő gyerekük elvett volna bármilyen játékot az I. r. panaszostól, akinek édesapja túlreagálta az esetet, annak nem kellett volna tettlegességig fajulnia.

Az intézkedés során derült ki, hogy a kerületi kapitányságon eljárás van folyamatban az I. r. panaszos sérelmére elkövetett lopás ügyében, amelynek tárgya az említett játék. A helyszínen kialakult konfliktus tehát erre az ügyre volt visszavezethető.

A helyszínen lévő a rendőrök a rendelkezésre álló adatok alapján arról számoltak be, hogy az I. r. panaszos törvényes képviselőjeként kizárólag az édesapja van jelen. Közölték továbbá, hogy az I. r. panaszos nem volt hajlandó elengedni az édesapját.

A helyszínen nem lehetett az esetet tisztázni, mert az érintettek ellentmondásos tényeket közöltek, ezért a r. őrnagy engedélyezte az I. r. panaszos bekísérést a rendőrkapitányságra.

A kapitányságon a bekísérést követően hamarosan megjelent a II. r. panaszos. Mivel erősen zaklatott állapotban volt, a r. őrnagy próbálta megnyugtatni és felvilágosítani a történetekről. A r. őrnagy állítása szerint nem történt olyan, hogy a II. r. panaszost nem engedte volna be a kapus. A II. r. panaszos a r. őrnagynak továbbá nem kifogásolta az intézkedést, panaszt nem akart tenni. Rögtön azzal fogadta a r. őrnagyot, hogy elege van abból, hogy a játszótéren állandóan az ő kisfiát – az I. r. panaszost – molesztálják a nagyobb gyerekek, és elmondta, hogy egyébként is rengeteg gond van a környéken, amióta pedig elvették fiától a játékot, azóta a gyerek hisztis állapotba került, és nem tudnak vele mit kezdeni.

A r. őrnagy a II. r. panaszost leültette az I. r. panaszos és az édesapja mellé. A II. r. panaszost törvényes képviselői jogai gyakorlásában semmilyen módon nem korlátozta. A beszélgetés során a II. r. panaszos jelezte, hogy ő az I. r. panaszos kizárólagos törvényes képviselője. A r. őrnagy ezért megkérdezte, hogy erről rendelkezik-e írásos dokumentummal, amelyre a II. r. panaszos nemleges választ adott. Elmondta ugyanakkor, hogy az édesapától külön lakcímen élnek, amit a nyilvántartás is alátámasztott, amely szerint az I. r. panaszos is a II. r. panaszos lakcímen volt bejelentve. Az r. őrnagy ismételtén rákérdezett, hogy ki az I. r. panaszos törvényes képviselője, ki gyakorolja a szülői felügyeletet, mivel az intézkedés helyszínén az I. r. panaszos édesapja azt közölte, hogy ő a gondviselő. A II. r. panaszos jelezte, hogy hivatalosan ő az I. r. panaszos törvényes képviselője. Ez a beszélgetés az I. r. panaszos és az édesapja jelenlétében zajlott, ahhoz az őrnagy megjegyzése szerint az apa nem fűzött hozzá semmit.

Megjegyezi még az őrnagy, hogy az I. r. panaszos a beszélgetés alatt végig görcsösen kapaszkodott az apjába. Erre tekintettel a II. r. panaszos többször is megkérte a r. őrnagyot, hogy az előállítás ellenére ne válassza el a szinte sokkos állapotú I. r. panaszost az apjától, aki attól lehet, hogy kezelhetetlenné válna. Mivel a férfi őrzése megoldható volt, a r. őrnagy nem vezette el őt az előállító helyiségbe, hanem az I. r. panaszos mellett hagyta. A r. őrnagy az I. r. panaszost a II. r. panaszosnak „szóban átadta”, aki azonban a gyereket nem akarta hazavinni, sőt ismételtén kérte, hogy együtt maradhassanak, mert együtt szeretnének távozni.

Eközben és ezt követően a r. őrnagy a kollegáival próbálta tisztázni a tényállást. A sértettel és a kórházzal – ahol a sértett éppen tartózkodott – folytatott telefonos egyeztetés során kiderült, hogy a sértett orvosi ellátása elhúzódik. A r. őrnagy folyamatos időközben több alkalommal tájékoztatásban részesítette a II. r. panaszoszt a történetekről, és több alkalommal kérte tőle, hogy vigye haza az I. r. panaszoszt, mivel elhúzódik az eljárás, és az I. r. panaszos életkora miatt eltekint az azonnali meghallgatástól, arra majd egy későbbi időpontban kerítenek sort. A II. r. panaszos azonban ragaszkodott hozzá, hogy a kapitányságon maradjon, nem akarta az I. r. panaszoszt hazavinni. Ezt a szolgálatban volt fegyveres biztonsági őr tudja tanúsítani.

A r. őrnagy előadja továbbá, hogy nem felel meg a valóságnak a II. r. panaszos azon állítása, hogy ő az I. r. panaszoszt nem akarta elengedni. Az eljárás során a r. őrnagy végig az I. r. panaszos érdekeit tartotta szem előtt, és próbált empatikusan eljárni.

Megjegyezi még, hogy a II. r. panaszos egyszer sem kívánt panaszt tenni, nem kifogásolta az intézkedést, sőt megköszönte, hogy az I. r. panaszoszt nem választották el az apjától.

2) Az előállítás végrehajtásáról szóló, 2011. június 10-én kelt jelentés rögzíti, hogy R. Z.-t, az I. r. panaszos édesapját 2011. június 10-én 18 óra 20 perckor a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták, és az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja alapján – mint bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyt – előállították. Az intézkedés során kényszerítő eszközt a rendőrök nem alkalmaztak.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírásaként a jelentés az alábbiakat tartalmazza. Arról érkezett bejelentés a rendőrkapitányságra, hogy egy verekedés van készülöben a későbbi intézkedés helyszínén, ezért a r. főtörzsőrmestert és a r. főtörzsszászlóst az ügyeletes odairányította. A fenti helyen fogadta őket a II. r. panaszos, aki elmondta, hogy 2011. június 7-én két fiatalkorú személy a Bp., XV. kerület P. út 34. szám alatti játszótéren elvett a fiától, az I. r. panaszosztól egy 2000 Ft-ot érő, bűgőcsigához hasonló játékot. Az esettel kapcsolatban bejelentést is tettek, rendőri intézkedés is történt.

Az intézkedés napján – az intézkedést megelőzően – az I. r. panaszos szólt az édesanyjának, a II. r. panaszosnak, hogy azon két személy közül az egyiket látja a házuk előtti játszótéren, akik a játékot elvették tőle. Ezután a II. r. panaszos azt mondta az I. r. panaszosnak, hogy erről szóljon az édesapjának. Miután a történetekről értesült, az édesapa lement a játszótérre, és számon kérte az esetet egy, a hintánál tartózkodó személyen.

Az édesapa megerősítette, hogy miután a fia szólt neki, lement a játszótérre, és az említett fiatal személyt kivette a hintából, és a padra letette, de nem bántotta, csak megkérte rá, hogy várja meg a kikerkező rendőröket. Más a történetekkel kapcsolatosan nem kívánt elmondani. Az I. r. panaszos a történeteket a II. r. panasossal egyezően mondta el.

Ezután az esettel kapcsolatban kérdőre vonták azt a személyt, aki állítólag a társával együtt június 7-én elvette az I. r. panaszos játékát. V. I. elmondta, hogy az említett napon nem járt a P. úti játszótéren, és azt sem tudja, hogy hol van az. Tagadta, hogy azt tette volna, amit az I. r. panaszos róla állít. Más nem kívánt elmondani az esettel kapcsolatban. Az intézkedés napjának eseményeit illetően viszont előadta, hogy hintázott a játszótéren a barátjával, G. V. B.-vel, amikor az I. r. panaszos édesapja hátulról megragadta, és fojtogatni kezdte. Ezután letette a földre, és egy alkalommal, ököllel megütötte a homlokát. Utána leültette a játszótéren

lévő padra, és közölte vele, hogy megvárja a kiérkező rendőröket. Erre az érintett azt mondta, hogy várni fog, mert nem csinált semmit sem. V. I. meghallgatása idején jelen volt a nagybátyja, később megérkezett az édesapja is, akik azonban a történekről semmit sem tudnak. V. I.-nek sérülése nem keletkezett, mentőt nem igényelt.

Az eset kapcsán a jelenlévő G. V. B. kijelentette, hogy az eset úgy történt, ahogy azt V. I. elmondta. V. I. hozzátartozói jelezték, hogy az aznap történt események miatt feljelentést kívánnak tenni.

A rendőrök a történeket jelentették az ügyeletes tisztnek, aki közölte, hogy V. I.-t küldjék el látteleletet vetetni, és kérjék meg, hogy azután jelenjen meg a kerületi rendőrkapitányságon a feljelentés megtétele céljából. Kérte továbbá, hogy az I. r. panaszos édesapját állítsák elő a rendőrkapitányságra, és vele együtt az I. r. panaszost is kísérik be.

A rendőrök az érintetteket tájékoztatták az ügyeletes tiszt instrukcióról, amit mindannyian tudomásul vettek. Ezután az I. r. panaszos ruházatát a rendőrök átvizsgálták, melynek során nála közbiztonságra veszélyes eszközt nem találtak, és előállították a rendőrkapitányságra, vele együtt pedig az I. r. panaszost is bekísérték. Az előállítás fogatosításának befejezésekor a rendőrkapitányságon megjelent a II. r. panaszos is.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatás és az előállítás idejéről szóló igazolás kiadása megtörtént.

3) A 2011. június 10-én kelt parancsnoki vélemény és kivizsgálás rögzíti, hogy Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján elvégzett igazoltatás, az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján végrehajtott átvizsgálás, és az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja alapján végzett előállítás jogszerű és szakszerű volt. Az intézkedések megfeleltek továbbá az Rtv. 15. §-ában rögzített arányossági követelményeknek is.

4) Sz. P. r. főörzszászlós 2011. július 12-én kelt jelentésében az előállításról készült jelentést kiegészítve előadta, hogy a rendőri intézkedés során, az I. r. panaszost az édesapja jelenlétében hallgatta meg, mert a II. r. panaszos emlékezete szerint nem tartózkodott a helyszínen. Miután a helyszíni meghallgatások mind az elkövető, mind a sértett tekintetében lezajlottak, a helyszínen közölte az I. r. panaszos édesapjával, hogy bűncselekmény gyanúja miatt előállítják, amelyet tudomásul vett. Az édesapa ekkor közölte, hogy az I. r. panaszosnak ő a gondviselője. Ezután a helyszínen megjelent a gyermek édesanyja, a II. r. panaszos is, aki közölte, hogy mivel hideg van, hoz az I. r. panaszosnak meleg ruhát. A r. főörzszászlós megjegyzi, hogy az I. r. panaszos az intézkedés során folyamatosan az édesapjához ragaszkodott. Rögzíti jelentésében azt is, hogy a II. r. panaszos az egész intézkedés során nem tett panaszt, illetve nem kifogásolta az intézkedés módját, azt ugyanakkor jelezte a rendőröknek, hogy véleménye szerint az I. r. panaszos majd tisztázza az édesapát, mivel nagyon szereti.

Miután közölték a II. r. panaszossal, hogy az I. r. panaszos ruháit a BRFK XV. Kerületi Rendőrkapitányságra vigye be, a rendőrök az édesapát előállították, az I. r. panaszost pedig az ügyelet utasításának megfelelően, az ügy tisztázása végett szintén beszállították.

Az édesapát az I. r. panaszossal együtt az ügyeleti helyiség előtt ültették le. Nem sokkal később megérkezett a II. r. panaszos is, aki közölte, hogy szeretné az I. r. panaszost elvinni, aki azonban nem akart vele elmenni, mindvégig édesapjával szeretett volna maradni. Az

ügyeletes tiszt többször is szólt a II. r. panaszosnak, hogy az I. r. panaszost hazaviheti, aki azonban azt mondta, hogy nem akar hazamenni, szeretné megvárni az intézkedések befejezését. A helyszínen az intézkedés 18 óra 20 perckor kezdődött és 19 óra 10 perckor érkeztek a rendőrök vissza a rendőrkapitányságra.

5) I. I. r. főörzszászlós 2011. július 12-én kelt jelentésben előadta, hogy 2011. június 10-én 8 órától 20 óráig közrendvédelmi ügyeleti szolgálatot látott el. Szolgálatja teljesítése során 18 óra 19 perckor bejelentés érkezett az ügyeleti telefonra arról, hogy a Budapest, K. park 34. szám alatt gyermekbántalmazás történt, amelyet egy másik szülő követett el. A kikerülő járőr az ott fogatosított intézkedéséről rádióon tájékoztatta a r. főörzszászlóst, aki pedig szóban jelentett a főügyeletesnek, W. N. r. őrnagynak.

Az intézkedés előállítással fejeződött be, amelynek során az I. r. panaszos édesapját, és az I. r. panaszost előállították. Erre az intézkedésre azért volt szükség, mert a gyerekkorú I. r. panaszosnak az édesapja volt a törvényes képviselője, illetve mert az I. r. panaszos mindvégig erősen ragaszkodott az édesapjához. Az ügy tisztázása érdekében a rendelkezésre álló adatok alapján szükségessé vált az I. r. panaszos meghallgatása, mivel korábban feljelentést tettek a sérelmére elkövetett lopás miatt.

A főügyeletes által adott utasítást a r. főörzszászlós rádióon keresztül közölte a járőrrel, aki a feladatot végrehajtotta. A kapitányság épületében az I. r. panaszost és az édesapját az ügyeleti iroda előtt lévő folyosón ültették le. Ezek után nem sokkal megjelent a gyermek édesanyja, a II. r. panaszos is a kapitányságon. A közterületen fogatosított intézkedés 18 óra 20 perctől 19 óra 10 percig tartott.

6) G. f. r. alezredes, kapitányságvezető 2011. július 14-én kelt átiratában előadta, hogy a közterületi szolgálatot közvetlenül irányító ügyeletes utasítására 2011. június 10-én 18 óra 20 perckor a Budapest XV., K. park 34. szám előtti játszótéren megjelent P. Gy. r. törzsőrmester és Sz. P. r. főörzszászlós, mivel onnan bejelentés érkezett arról, hogy egy férfi egy gyermeket bántalmazott.

A helyszínen a II. r. panaszos az intézkedő rendőröknek elmondta, hogy néhány nappal korábban a fiától, az I. r. panaszostól két ismeretlen személy elvette kb. 2000,- Ft. értékű játékát. (Az ügyben 2011. június 8-án szabálysértési feljelentés is készült.) Az intézkedés napján az I. r. panaszos a játszótéren felismerni vélte az egyik fiút, aki korábban a játékát elvette. Erről értesítették az édesapát, aki a helyszínre érkezett, és kérdőre vonta a fia által megjelölt fiatalos személyt, de bántalmazás nem történt. Az intézkedő rendőrök a helyszínen meghallgatták az I. r. panaszost és az édesapát is, akik a II. r. panaszos által elmondottakat megerősítették.

Ezt követően zajlott a sértett meghallgatása, aki elmondta, hogy a játék eltulajdonításáról semmit sem tud. A nap eseményei kapcsán pedig előadta, hogy a játszótéren hintázott egy barátjával, amikor egy ismeretlen férfi odament hozzá, hátulról megragadta, fojtogatni kezdte, majd letette a földre, és egy alkalommal, ököllel megütötte a homlokát. A fentiek alapján az I. r. panaszos édesapját azért, mert bűncselekmény elkövetésével volt alaposan gyanúsítható [Rtv. 33. (2) bekezdés b) pont], valamint „igazolás” [Rtv. 29.§ (1) bekezdés 1. fordulata] miatt előállították a rendőrkapitányságra. A sértettnek sérülése nem keletkezett, édesapjával orvosi vizsgálat céljából egy egészségügyi intézménybe mentek, mentőt nem kértek.

A II. r. panaszos közölte az intézkedő rendőrökkel, hogy mivel az időjárás hűvösre fordult, hazamegy az I. r. panaszosnak ruháért, valamint magához veszi az édesapa igazolványát. Az intézkedő rendőrök közölték vele, hogy az édesapát előállítják, és az I. r. panaszost is beszállítják a rendőrkapitányságra az ügy tisztázása céljából. A II. r. panaszos ezt tudomásul vette, és közölte, hogy amint tud, ő is meg fog jelenni a kapitányságon.

A jelentés rögzíti, hogy a helyszíni intézkedés során az édesapa gondviselőként jelölte meg magát, illetve a II. r. panaszos sem közölte az intézkedő rendőrökkel, hogy ő az I. r. panaszos kizárólagos gondviselője.

Az előállítást követően az I. r. panaszost és édesapját a rendőrkapitányság ügyeletes tiszti irodája előtt, a folyosón helyezték el, ahová később a II. r. panaszos is megérkezett. Az ügyeletes tiszt közölte a II. r. panaszossal, hogy a sértett orvosi vizsgálata elhúzódik, és ezért az édesapa kihallgatására feltehetően csak órákkal később kerül sor. Tekintettel azonban a késői időpontra, az I. r. panaszos meghallgatásától el tud tekinteni, őt a II. r. panaszos hazaviheti. A II. r. panaszos azonban közölte a főügyeletessel, hogy az I. r. panaszos továbbra is az édesapja mellett szeretne maradni, nem kívánnak hazamenni.

Az édesapa gyanúsított kihallgatása 2011. június 11-én 00 óra 41 perckor befejeződött, ezt követően a panaszosokkal együtt távozott a rendőrkapitányság épületéből. Ellene a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő védekezésre vagy akaratnyilvánításra képtelen személy ellen elkövetett könnyű testi sértés büntett megalapozott gyanúja miatt folyik nyomozás.

A kapitányságvezető közlése szerint az I. r. panaszossal szemben az Rtv-ben rögzített rendőri intézkedést az eljáró rendőrök nem fogatosítottak.

Az irat végül rögzíti, hogy az ügyben készült rendőri jelentések alapján megállapítható, hogy a II. r. panaszos és az édesapa nem tett sem a helyszínen, sem a rendőrkapitányságon panaszt, nem kifogásolták az intézkedés módját.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos jogszabályi rendelkezésekre – a panaszosok kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokat teszi.

1) A panaszosok által előadott sérelmek kapcsán a Testületnek mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az Rtv. rendelkezései értelmében a beadvány vizsgálatára rendelkezik-e jogszabályi felhatalmazással. Ennek keretében a Testület értékelte, hogy a panaszt arra jogosult terjesztette-e elő.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. fejezetében, a Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. A (3) bekezdés értelmében az (1) bekezdésben meghatározott esetekben

a cselekvőképtelen személy helyett törvényes képviselője jár el, korlátozottan cselekvőképes személy helyett törvényes képviselője vagy meghatalmazottja is eljárhat.

A konkrét esetben a II. r. panaszos részben a rendőrök vele szemben tanúsított eljárását sérelmezi, részben ugyanakkor a fiával, az I. r. panaszossal szemben végrehajtott intézkedéseket. A panaszos saját nevében előterjesztett kifogásait a Testület az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdésében rögzített rendelkezés alapján vizsgálhatónak minősítette, az I. r. panaszost érintő sérelmekkel összefüggésben pedig a II. r. panaszos eljárási jogosultságát az alábbiak szerint vizsgálta meg.

A Testület rendelkezésére bocsátott iratokból megállapítható, hogy az I. r. panaszos 1999. február 19-én született, tehát a sérelmezett események idején még nem töltötte be a tizennegyedik életévét.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 12. §-a szerint kiskorú az, aki a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, kivéve, ha házasságot kötött. 12/B. § (1) bekezdése szerint továbbá cselekvőképtelen az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét nem töltötte be.

A hivatkozott rendelkezéseket jelen ügyre vetítve megállapítható, hogy az I. r. panaszos a sérelmezett események idején cselekvőképtelennek minősült, így helyette törvényes képviselőjeként eljárva édesanyja, a II. r. panaszos jogosult volt panaszt előterjeszteni.

A Testület a fentiek alapján vizsgálta azt, hogy az I. r. panaszost a rendőrök jogszerűen szállították-e be a sérelmezett események idején a rendőrkapitányságra, és okoztak-e neki jogsérelmet azzal, hogy a II. r. panaszosnak nem tették lehetővé, hogy az I. r. panaszossal tartson, továbbá, hogy jogszerűen akadályozták-e meg a rendőrök, hogy a II. r. panaszos a rendőrség épületében az I. r. panaszos vonatkozásában törvényes képviselői jogosítványait gyakorolja.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette az I. r. és II. r. panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. § (1) bekezdésben foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz való jogát, illetve az I. r. panaszosnak az 55. § (1) bekezdésben szabályozott személyi szabadsághoz való jogát.

2) A Testület elsőként a rendőrök intézkedési kötelezettségét vizsgálta, amellyel összefüggésben az alábbi megállapításokat teszi.

A rendőrség feladata Rtv. 1. §-a értelmében a közbiztonság és a közrend védelme, az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése, az államhatár rendjének fenntartása, a terrorizmus elleni küzdelem és az Rtv.-ben meghatározott bűnmegelőzési, bünfelderítési célú ellenőrzés. A rendőrség az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében – egyebek mellett – általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését és felderítését.

A rendőrség feladatait tovább részletezi az Rtv. 2. §-a, miszerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A Testület utal továbbá a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettségre, amelyet az Rtv. 13. §-a szabályoz. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdése tovább részletezi a fenti szabályt, eszerint a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására.

Utal továbbá a Testület az igazoltatás Rtv. 29. § (1) bekezdésben rögzített szabályaira. Ennek értelmében a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A rendőri jelentések szerint arról érkezett a rendőrkapitányságra telefonos bejelentés, hogy a K. parknál található játszótéren egy férfi bántalmaz egy kiskorú személyt. A helyszíntre kiérkezett rendőrök pedig azt tapasztalták, hogy a parkban tartózkodó személyek között valóban kialakult valamiféle konfliktus, és felmerült annak a gyanúja, hogy a bántalmazás ténylegesen megtörtént.

A Testület az eseményekkel összefüggésben utal arra, hogy a Btk. 170. § (1) bekezdése szerint testi sértés bűncselekményét követi el az, aki más testi épségét vagy egészségét sérti. Ha a sérülés vagy a betegség nyolc napon belül gyógyul, a könnyű testi sértés vétségét követi el a személy. A (3) bekezdés szerint ha a testi sértést aljas indokból vagy célból, továbbá ha védekezésre vagy akaratnyilvánításra képtelen személlyel szemben követik el, a büntetés büntett miatt könnyű testi sértés esetén három évig, súlyos testi sértés esetén egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés.

A Testület ezen a ponton utal töretlen gyakorlatára, miszerint akkor, amikor a rendőrség az intézkedés jogalapjaként szabálysértés vagy bűncselekmény gyanújára hivatkozik, – a jogellenes cselekmény megvalósulásának kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálnia kell azt, hogy a szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanúja fennállt-e. Abban az esetben ugyanis, ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény alapvető értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata kiüresedne.

A Testület álláspontja szerint a konkrét esetben a bejelentés tartalma, majd az intézkedések helyszínén a rendőrök által tapasztalt körülmények és a tudomásukra jutott információk alapján fennállt a jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrök oldalán intézkedési kötelezettséget teremtett.

A fenti esemény kapcsán a Testület álláspontja szerint az Rtv. fent idézett 1. §-a, 2. §-a és 13. §-a, illetve a Szolgálati Szabályzat 3. §-a alapján fennállt a rendőrség intézkedési kötelezettsége az esetleges bűncselekmény és bűnelkövető felderítése érdekében.

2) Az I. r. panaszos nevében eljárva a II. r panaszos azt sérelmezte, hogy az I. r. panaszost a rendőrök a helyszínről bezállították a rendőrkapitányságra.

Azt, hogy a bezállításra sor került, a rendőrség sem tagadja. Annak okát azonban a rendőrségi iratok többféleképpen is megjelölik, így hivatkoznak arra, hogy arra az ügy körülményeinek tisztázása érdekében volt szükség, és arra is, hogy a panaszos nem volt hajlandó elengedni az édesapja kezét.

A Testület álláspontja szerint, noha a rendőri jelentések nem mondják ki egyértelműen, de a rendőri jelentésekből kitűnik, hogy lényegében a rendőrök az I. r. panaszos bekísérésével az I. r. panaszos előállítását hajtották végre, hiszen az ügy további tisztázása, a panaszos meghallgatása érdekében vitték be a rendőrkapitányságra.

A körülmények ismeretében a foganatosított rendőri intézkedés a Testület álláspontja szerint nem tekinthető a Szolgálati Szabályzat 28. §-ban foglalt ideiglenes intézkedésnek. [„Ha az Rtv. 33-34. §-ai, illetve 37. §-ának b) és c) pontja alapján a személyt a lakásából szállítják el, szükség esetén a lakásban maradó vagyontárgyait a rendőr biztonságba helyezi, tanúk jelenlétében az üresen maradó lakást lepecsételi. A hátramaradt betegről, magatehetetlen személyről, gyerekekről történő gondoskodás iránt a rendőr intézkedik. Ha a helyszíni ellátásuk nem oldható meg, kórházba, intézetbe utalásukról kell gondoskodni, illetőleg karitatív szervezetet is fel lehet kérni ellátásukra. Az élőlények (haszon- és díszállatok) gondozására a helyi önkormányzat jegyzője útján kell intézkedni.”] Az I. r. panaszos édesapját ugyanis nem a lakásából szállították el, és a rendőri intézkedésnél jelen volt az I. r. panaszos édesanyja, a II. r. panaszos is, aki az I. r. panaszos felügyeletét ellátta volna.

Az Rtv. 33. §-a két okcsoportot jelöl meg, amikor a rendőrség az előállítás eszközével élhet, az (1) bekezdésben a kötelező előállítási okokat rendezzi, amelyek fennállása esetén a rendőrségnek nincs mérlegelési jogköre, kötelező elállítani az érintett személyt. A (2) bekezdésben szabályozott okok fennállása esetén ugyanakkor a rendőrség mindig a fennálló körülmények vizsgálata alapján – az Rtv. 15. § -ban meghatározott arányossági követelményre figyelemmel – dönt az előállítás szükségességéről.

Az Rtv. 15. §-a szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 33. §-a sem az (1), sem pedig a (2) bekezdésben nem jelöl meg olyan esetet, ami alapján bárkit csupán a tanúkénti meghallgatása végett elő lehetne állítani.

Az esettel összefüggésben a Testület utal továbbá a 2000/4. számú Ügyészségi Közlönyben megjelent, a gyermekkorúak ügyeiben folytatott eljárások egyes kérdéseiről szóló büntetőjogi állásfoglalásra. Ennek értelmében az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat előírásainak helyes értelmezése szerint kiskorú személy csak abban az esetben állítható elő, ha engedély nélkül kivonta magát a szülői felügyelet vagy a gyámság, illetőleg az intézeti nevelés alól. Amennyiben csak az előállítás után állapítható meg, hogy az előállított személy gyermekkorú, akkor őt el kell bocsátani, szükség esetén gyámhatósági gyermekvédelmi intézkedést kell

kezdeményezni, illetőleg ha engedély nélkül kivonta magát a szülői, gyámhatósági vagy intézeti felügyelet alól, akkor a szülőjének, gyámjának, illetve a legközelebbi gyermekvédelmi intézménynek kell átadni.

Tekintettel arra, hogy a kiskorú személyek előállítására csupán az Rtv. 33. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott esetben – „aki a szülői felügyelet vagy a gyámság, illetőleg az intézeti nevelés hatálya alól engedély nélkül kivonja magát” – és akkor is az Rtv. 15. §-ban meghatározott arányossági követelmény figyelembevételével van lehetőség, amelynek kritériumai jelen esetben nyilvánvalóan nem álltak fenn, a Testület álláspontja szerint az I. r. panaszos előállítására jogszerűtlenül került sor.

Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a vele szemben végrehajtott „bekísérés” miatt sérült az I. r. panaszos személyi szabadsághoz való joga.

3) Az II. r. panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök nem engedték, hogy az I. r. panaszossal tartson a rendőrkapitányságra. A rendőrök a kérést arra hivatkozással tagadták meg, hogy az ügyeletes tiszt csupán két személy beszállítását kérte.

A rendőri jelentések nem tesznek említést arról, hogy a I. r. vagy a II. r. panaszos kérte volna, hogy a II. r. panaszos bekísérhesse az I. r. panaszost vagy a volt férjét a rendőrkapitányságra. A jelentések csupán azt rögzítik, hogy közölték a II. r. panaszossal az előállítás tényét, amit tudomásul vett, majd később a fia meleg ruháival megjelent a rendőrkapitányság épületében.

A helyzet megítélésekor a Testület figyelemmel volt a Ptk. 12/C. § (1) bekezdésében foglalt azon rendelkezésre, miszerint a cselekvőképtelen kiskorú jognyilatkozata semmis; nevében a törvényes képviselője jár el.

Mivel a Testület az I. r. panaszos előállítása kapcsán elfogadta azt a célt, hogy arra az I. r. panaszos nyilatkozatása érdekében volt szükség, ezt a rendőrség további intézkedéseinek értékelésénél – így jelen pont vizsgálatakor – is alapul vette.

A Ptk. hivatkozott rendelkezése alapján az intézkedő rendőrök kötelesek voltak tisztázni, hogy az I. r. panaszosnak ki a törvényes képviselője.

A rendőri jelentések rögzítik, hogy az intézkedés helyszínén az I. r. panaszos édesapja úgy nyilatkozott, hogy ő a gyermek gondviselője. Ezt az állítást pedig a II. r. panaszos a helyszínen nem cáfolta.

Tekintettel arra, hogy a Testület álláspontja szerint már az I. r. panaszos előállítására is jogszerűtlenül került sor, ezért valamennyi, azt követő és az I. r. panaszos személyét érintő intézkedés is alapjogot sértőnek minősül. Önmagában azzal ugyanakkor, hogy az I. r. panaszos előállításakor a rendőrök a két szülő közül csak az egyiknek tették lehetővé azt, hogy az I. r. panaszossal tartson, nem valósítottak meg jogsértést, mivel az intézkedés helyszínén a rendőrség tudomására hozott információk alapján nem merült fel kétség azzal kapcsolatosan, hogy az I. r. panaszos törvényes képviselőjére az édesapja jogosult.

Mindezek alapján önmagában az előállítás végrehajtásának módja miatt – azért tehát, mert a rendőrök nem tették lehetővé a II. r. panaszosnak, hogy az I. r. panaszost a szolgálati gépkocsival kíséresse a rendőrségre – az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga nem sérült.

3) A II. r. panaszos azon események kapcsán, amelyek a rendőrség épületébe történt megérkezését követően zajlottak, sérelmezte, hogy nem akarták őt beengedni a rendőrkapitányságra, hogy együtt tudjon lenni a II. r. panaszossal. Miután az épületbe lépve a kapus az útját állta, a panaszos az arra járó ügyeletes tiszthez fordult, és azt kérte tőle, hogy ha őt nem engedik be, akkor hadd vigye el a fiát, amit az ügyeletes megengedett.

Ezzel szemben a rendőrségi iratok azt rögzítik, hogy miután a II. r. panaszos megérkezett a rendőrkapitányságra, az ügyeletes tiszt leültette az I. r. panaszos és az édesapja mellé a folyóson. A r. őrnaggyal folytatott beszélgetés során a II. r. panaszos ekkor jelezte, hogy ő az I. r. panaszos kizárólagos törvényes képviselője. A r. őrnagy ezért megkérdezte, hogy erről rendelkezik-e írásos dokumentummal, amelyre a II. r. panaszos nemleges választ adott. Elmondta ugyanakkor, hogy az édesapától külön lakcímen élnek, amit a nyilvántartás is alátámasztott, amely szerint az I. r. panaszos is a II. r. panaszos lakcímén volt bejelentve. Az r. őrnagy ismételten rákérdezett, hogy ki az I. r. panaszos törvényes képviselője, ki gyakorolja a szülői felügyeletet, mivel az intézkedés helyszínén az I. r. panaszos édesapja azt közölte, hogy ő a gondviselő. A II. r. panaszos jelezte, hogy hivatalosan ő az I. r. panaszos törvényes képviselője. Ez a beszélgetés az I. r. panaszos és az édesapja jelenlétében zajlott, ahhoz az őrnagy megjegyzése szerint az apa nem fűzött hozzá semmit. Mivel a gyermek görcsösen kapaszkodott az apjába, illetve az édesapja őrzése megoldható volt, ezért az édesapát a folyóson, nem pedig az előállító helyiségben helyezték el. Az I. r. panaszost „szóban átadták” a II. r. panaszosnak, azzal, hogy nyugodtan vigye haza a gyermeket, mert az eljárási cselekmények lefolytatása hosszú időt vesz igénybe, a panaszos azonban kijelentette, hogy nem kíván távozni, és gyermekével, az I. r. panaszossal együtt megvárják az édesapát.

Az Rtv. az előállított személy és a hozzátartozók kapcsolattartásával összefüggésben egyetlen rendelkezést tartalmaz a 18. § (1) bekezdésében, amely szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ha a fogvatartott fiatakorú vagy gondnokság alá helyezett, haladéktalanul értesíteni kell törvényes képviselőjét vagy gondnokát.

Jelen esetben a felek előadása megegyezett abban, hogy a panaszos be tudott menni a rendőrkapitányság épületébe, és ott találkozhatott a II. r. panaszossal, sőt az ügyeletes tiszt hozzájárult ahhoz is, hogy a II. r. panaszos az I. r. panaszost hazavigye. Ennek okaként a rendőrség azt jelölte meg, hogy az ügyel kapcsolatos eljárási cselekmények végrehajtása elhúzódott, és az I. r. panaszos meghallgatását – tekintettel életkorára – elégségesnek tartották utóbb, más időpontban végrehajtani.

Azzal, hogy a r. őrnagy a II. r. panaszosnak lehetővé tette, hogy az I. r. panaszossal a rendőrség épületét elhagyja, tulajdonképpen befejezettnek nyilvánította a panaszos jogalap nélkül végrehajtott előállítását.

Mivel a rendelkezésre álló információk alapján nem volt megerősíthető a panaszos azon állítása, hogy nem engedték be a rendőrség épületébe, és az sem volt bizonyítható, hogy a rendőrségre történt megérkezését követően törvényes képviselői jogosítványainak gyakorlását a rendőrség bármilyen módon korlátozta volna, a Testület nem állapított meg a II. r. panaszos oldalán alapjogsértést.

Azon események kapcsán tehát, amelyek a II. r. panaszosnak a rendőrség épületébe történt megérkezését követően zajlottak, a II. r. panaszos vonatkozásában nem állapította meg a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjogának a megsértését.

V.

A fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a vele szemben végrehajtott „bekísérés” miatt sérült az I. r. panaszos személyi szabadsághoz való joga. Az előállítás végrehajtásának módja miatt ugyanakkor – vagyis azért, mert a rendőrök nem tették lehetővé a II. r. panaszosnak, hogy az I. r. panaszost a szolgálati gépkocsival bekísérje a rendőrségre – az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga nem sérült. Azon események kapcsán azonban, amelyek a II. r. panaszosnak a rendőrség épületébe történt megérkezését követően zajlottak, a II. r. panaszos vonatkozásában nem állapította meg a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjogának a megsértését.

A konkrét esetben megvalósult sérelmek a Testület megítélése szerint összességükben elérték a súlyosság azon fokát, amely indokolttá teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2011. december 20.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag